

Священик-програміст переклав середньовічну Біблію

Йому знадобилося чверть століття щоденної праці, щоб перекласти Острозьку Біблію сучасною українською мовою. Отець Рафаїл Турконяк, – людина-легенда, адже він сам розробив комп'ютерні програми, які допомогли перекладати стародруки із латини, грецької та старослов'янської мов. Острозька Біблія – праця життя цього священика. Для цього він приїхав із тоді досить далекої Англії до України, і тут працював останні тридцять років, щоб українці таки змогли читати свою власну українську Біблію.

Тут, у келії Собору святого Юра, він працює одночасно над трьома комп'ютерами, зараз перекладає церковні книги. Але праця усього його життя вже готова. Острозька Біблія вперше у світі перекладена зі староцерковної на українську мову. Для цієї роботи він колись залишив рідну Англію, приїхав до України і на тридцять років, з 1975-го, засів у кропіткій праці над кожною біблійною літерою.

Рафаїл Турконяк – архімандрит Української греко-католицької церкви, перекладач Біблії: «Якраз велика заслуга Острозької Біблії в тому, що вона зібрала вперше всі книги Старого і Нового Завіту. І як я почав працювати над нею, то думав, що за рік часу все закінчу, бо всі класичні мови я знав. Але як побачив, як вона відрізняється від всіх інших книг в питаннях перекладів, то не мав вже охоти її перекладати. І мені пішло добрих 30 років, щоб зібрати докупи – звідки які частини були перекладені».

Тоді, у 1980-х роках, отець Рафаїл вирахував: щоб перекласти стародрук, йому треба встановити рекорд довгожителства, але на той час у Сполучених Штатах починають продаватися персональні комп'ютери. Священик бачить у цьому знак і купує один з перших у США комп'ютерів, який тоді коштував вісім

тисяч доларів.

Рафаїл Турконяк – архімандрит Української греко-католицької церкви, перекладач Біблії: «Я собі порахував тоді, що мені піде 130 років, щоб її перекласти, і тоді я порахував, що страчу 75 тисяч доларів грошей на зошити, олівці. І я собі сказав: ой, ні, я 130 років не маю. І я пішов на другий день і купив комп'ютер, за нього можна було купити три автомобілі».

Далі було не просто, бо у комп'ютері не існувало церковнослов'янського словника з українськими відповідниками, всі послуговувалися російською. Отець сам програміст, першим у світі розробив комп'ютерну програму, яка відрізняла староцерковні літери і давала відповідник сучасній українській абетці. Так праця над перекладом пішла швидше.

Рафаїл Турконяк – архімандрит Української греко-католицької церкви, перекладач Біблії: «Тоді я навчився програмувати, так що я сам програми писав, але то було з конечності, перші програми я сам писав і над ними працював. Я міг писати десятима різними мовами і бачити все на екрані. Проблема була – писати старослов'янською мовою, не було того, то треба було програмувати».

Для детально точного перекладу Острозької Біблії отець Турконяк послуговувався трьома першоджерелами: грекою, латиною та Септуагінтою – давньогрецьким перекладом Старого Завіту. Перекладав одночасно чотири тексти, щоб скласти Біблію. Острозька Біблія унікальна, бо українці вперше могли читати Слово Боже, яке видали їхні предки: ментальність слова, краса віршів і метафор в Острозькій Біблії відображає мовно-культурну стихію Волині XVI століття. Повний текст Старого та Нового Завіту в Острозькій Біблії з'явився у 1581 році. Перед цим міжнародна команда європейських експертів готувала його до друку чотири роки, а друкарські операції забрали рік.

За цей переклад отець Турконяк 2007 року отримав Шевченківську премію. Далі цей священник-програміст співпрацює з Українським

біблійним товариством, перекладаючи Старий Завіт сучасною українською мовою.

Світлана Лавринець, Вадим Гунько, Львів, «Вісті Надії»